

ובדרכי אבותינו

עלון שבועי שע"י תלמוד תורה 'עטרת חיים' לבני תורה ק"ק תימן יע"א
בנשיאות מרן הגאון רבי יצחק רצאבי שליט"א

רח' הרא"ש 2 אלעד, ישראל, טל: 03-9097022

פניני הלכה

אין מתנוענעין בתפילת עמידה

כתב הרב כ"ף החיים (סי' צ"ה אות ד) וז"ל:

עיין מ"ש הכנה"ג בהגה"ש בשם המדרש דחייב אדם לנענע עצמו בשעת התפלה כמשי"ה יכל עצמותי תאמרנה וכי. ובשם הרמ"ע ז"ל סי' קי"ג כתב **שאסור לנענע גופו בשעת תפלת י"ח** והוא ז"ל כתב לחלק דאין דברי המדרש אמורים אלא בשאר התפלה לא בתפלת י"ח וכתב שכן נראה לחלק מתש"ו הרמ"ע ז"ל יעו"ש, וכ"כ העו"ת אי' ב' עט"ז בסוף סימן זה, ועיין פ"י"ח ומ"ש עליו הנו"ש אי' א' ועי"ש בנו"ש שהאריך בזה וסיים דהמנענע בתפלת י"ח אין מוכיחין אותו דיש לו על מה לסמוך רק כל אדם ימנע את עצמו מלעשות נענוע בתפלה יעו"ש. ועיין בדברינו לעיל סי' מ"ח או' ז' שכי"כ בשם המחב"ר ובאו"ט הוכחנו מדברי הזוה"ק שאין להתנוענע כ"א בשעה שעוסק בתורה אבל לא בשעת התפלה יעו"ש:

וכתב מהר"י"ץ ב'עץ חיים' (ח"א עמ') וז"ל:

צריך ליזהר מלהתנוענע בשעת תפלה. ומה שאחז"ל כל עצמותי תאמרנה, היינו בשירות ותושבחות וברכות ק"ש ותלמוד תורה, אבל לא בתפלת שמונה עשרה. ואם יש מי שאומר גם כן בתפילה, אין לחוש לדבריו, כי הנסיון מוכיח שהעמידה בלא נענוע גורם לכוונת הלב (ר"מ לונזאנו בס' דרך החיים, ומביאו שלי"ה דף ר"ן ע"א). וכ"כ הרמ"ע בס' אמרות טהורות מאמר אם כל חי סימן י"ח יעו"ש. וגם בתשובותיו האריך בזה בסימן קי"ג, ומביא ראיה מדקאמר גבי חנה רק שפתיה נעות, מאי מיעט. אלא מיעט התנועה לכל שאר הקומה. וכתב עוד שם, וקצת פרושים נהגו להניע הראש קצת קודם הזכרת חתימת כל ברכה לקיים מפני שמי ניחת הוא. וכן פסק בס' פנים חדשות לאסור התנועה. גם בס' גור אריה הלוי ז"ל, וכן ראיתי להרב חמדת ימים ח"ג דף קי"ב ע"א ובי' שהעלה דאסור להתנוענע כלל בתפילה.

המושך בעמוד הבא

בנתיבי החינוך

הרב אליהו נהרי שליט"א מנהל הת"ת

הורים נתלים בילדים?!

בספר 'מנחת יהודה' למהר"י גזפאן מובא משם הימנחה בלולה על פסוק 'יתחר עוד ותלד בן ותאמר הפעם ילדה אישי אלי' (בראשית כ"ט. ל) וז"ל: כי עד הנה נהלתי הילדים אחד בימיני ואחד בשמאלי, ועתה יהיה הכרח לאישי שיעניי וילדה אלי שהרי יש לי שלושה בנים, ע"כ.

ובמדרשים מובא על פסוק 'יתחר עוד.. ותאמר.. הפעם ידלני אישי' (בראשית ל יט-כ) אמרה לאה השדה הזו כל זמן שאתה מזבלה היא עושה פירות, כך האשה כל זמן שמוספת בנים בעלה מוסיף באהבתה.

ועל פסוק 'יתחר ותלד בן ותאמר אסף אלדים את חרפתי' (בראשית ל, כג), מובא, אָמַר רַבִּי לְוִי בֶר זַכְרְיָה עַד שֶׁלֹּא תֵלַד הָאִשָּׁה הַסְרָחוֹן נְתִלָּה בָּהּ, לְאַחַר שֶׁתֵּלַד תֵּלְוִי בְבִנָּהּ. כִּיצַד, עַד שֶׁלֹּא יִלְדָה הָאִשָּׁה, בַּעֲלָה עוֹמֵד עֲלֶיהָ אִם חַבְלָנִית הִיא אִם לֹא, אִם גֵּרְגֻרִית הִיא אִם לֹא. וְכִיוֹן שִׁילְדָה הִיא תוֹלָה הַסְרָחוֹן בְּבִנָּה וְעוֹשֶׂת אוֹתוֹ בְּכָל. מִי שֶׁבַר כָּלִי זֶה, בִּנְךָ. מִי אָכַל כֹּכֵר זֶה, בִּנְךָ. הוּא יֹאסֵף אֲלֵדִים אֶת חֲרַפְתִּי.

[א"י. אין הכוונה שהאשה משקרת ח"י, אלא מתחמקת מתשובה ברורה ותולים לה סרונה בילדיה, וזה מדויק בלשון המדרש שכתב 'מי שבר כליו זה, בנך'. לא אמר המדרש בנך, כי הוא לא ענתה, אלא השאל ענה ומשיב. כמ"כ נמצאו למדים שלא יחטט הבעל לרדת לאמת לברר במדויק מי שבר הכלי והעניין מובן.]

למדנו שהילדים הינם כלי חיבור מחזק ומצליח בין ההורים, הילדים הינם כלי להצלחת זוגיות ההורים. מלבד היותם מעסיקים את האם עמה ברב היום וע"כ אינה דורשת מבעלה להיות לה לחברה ופנוי הוא לעסק התורה והמלאכה, אלא אף הם פטרון לכשלונות הקורים בביתה ועוד שמוסיפים באהבתה לבעלה.

וכל זאת כתבנו ללמוד שני דברים:

האחד לא להאשים מיד את הילד אלא לתת דעת שמא לא אירע הדבר ע"י בנו אלא תולים זאת בבנו כדי להימלט מכבושה ואי נעיומות. או שמא נגרם מסיבת ההורה השני, או מחמת גורם אחר כגון שעשה את אשר עשה כי כך אמרה לו אמו או אדם גדול אחר (סבא, סבתא ועוד). דוגמא לזה, אב שהורה בביתו שאין לילדים לשנות בכוס זכוכית וכדו' מחשש שיפול הכוס וישבר, והנה שומע הוא שכוס שהיתה ביד בנו נפלה ונשברה. יתכן מאוד שאחד המתארחים או אפילו אשתו מסיבה כל שהיא ראתה לנכון לתת לבן להשתמש בכוס זה, א"כ מה חטא הילד?? על כן יברר האדם בצורה חכמה עם הילד מה הניע אותו לעשות את אשר עשה.

והשני, להשתמש בילדינו לחזק את הקשר בין ההורים ולא להיפך. ר"ל מצוי שאחד הורים הכעיסו בנו ובלבו הוא חושב שהתנהגות הילד הינה תוצאה של בן הזוג ועל כן הוא פולט מילים לכשנגד יתיקח את הילד **שלדי**, או 'הילד שלך' מתחצף וכל כיוצא בזה. שמלבד שדבר זה גורם לפירוד הלבבות, אלא אף הוא הרס חינוכי עצום לילד השומע, האחד, משום שלומד הוא מהוריו כיצד הוא יתנהג לילדיו, ובנוסף מרגיש הוא בלבו שכביכול אין אותו הורה חפץ בו שיהיה בנו ומרחיקו ממנו.

כמ"כ מצוי שילד קיבל תשובה שלילת לבקשתו מאביו, ופונה הוא לאמו עמ"נ לקבל תשובה חיובית והאם אינה מודעת שכבר השיבו אביו ללאו. והחכם יתן דעתו.

לידידינו חוקר והנעלה חייה **איתי עובד** חייו אשר לא חוסך מחונו ומשמח תשב"ר בממונו. יהא רעוא שיראח ברכה בעמלו ואושר עושר ושמחה ישרו במעונו, וישוג אביו לאיתנו ובריאות, אכ"ר.

מרבני הקהילה

הרה"ג חיים עדוק שליט"א
רב ק"ק 'כנסת הגדולה' ת"ז

"הפעם אודה את ה'" – חובת ההודאה ומעלתה

יותר עוד ותלד בן ותאמר הפעם אודה את ה' על כן קראה שמו יהודה".

מובא בגמרא ברכות ז: אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בר יוחאי מיום שברא הקב"ה את עולמו לא היה אדם שהודה להקב"ה עד שבאתה לאה והודתו שנאי "הפעם אודה את ה'".

ופרש"י הקדוש לפי שראתה ברוח הקודש שיעקב מעמיד שנים עשר שבטים ולו ארבע נשים כיון שילדה בן רביעי הודית על חלקה שעלה יותר מן החשבון המגיע לה. עכ"ל.

לאה אמנו ע"ה יצרה מצב של "הודאה" בעולם ומס' ביאורים נאמרו בזה בדברי רבותינו המפרשים ע"ה, יעו"ש.

ענין "ההודאה" ניתן להגדירו במס' אופנים: א. הודאה על דבר הניתן לאדם וכאות הוקרה מודה האדם למטיבו כדוגמת לאה אמנו ע"ה כדלעיל. ב. הודאה על ענין מסוים כגון אדם המודה שטעה בדבר או המודה שחטא בחטא כלשהו. וכן כשיש ספק בענין מסוים ואחד הצדדים מודה ומכריע ע"י כך את הספק ועוד.

לאה אמנו ע"ה בהודאתה לבוראה קבעה בחותם אמת שורש של הודאה ונטעתו בשמו של יהודה בנה וכפי שמגדיר זאת הג"ר יעקב יוסף הרמן זצ"ל שלאה חידשה מציאות של הודאה תמידית בכך שקראה שם בנה יהודה המורה על הודאה קבועה ובכל פעם שתזכיר שם זה תהיה ניכרת הודאתה.

בין הפותרים נכונה יוגרל פרס

מי בתמונה?

כח זה של הודאת האם ודאי סייע לבנה שנים רבות לאחמ"כ בהודאתו בענין תמר באומרו "צדקה ממני" וכלשון הגמ' בסוטה ז: בשלמא ביהודה שאכחן דאודי דכתיב "ויכר יהודה ויאמר צדקה ממני", ובדף י: איתא יהודה שקידש שם שמים בפרהסיא זכה ונקרא כלול על שמו של הקב"ה וכי, יעו"ש.

ופירוש הדברים שיהודה נקרא כבר מלכתחילה בשם זה המכיל את כל אותיות שמו של הקב"ה בתוכו ע"ש העתיד שהוא אמור להודות ובכך לקדש שם שמים בעולם ולהורות לכל מידת האמת מהי ועד היכן חובת ההודאה מגעת.

ומזה אחי היקרים, נלמד ענין ההשפעה הגדולה שאדם יכול להשפיע במעשהו, בדיבורו ואף במחשבתו, על מעשי ילדיו, דיבורם וכי ולא רק עליהם אלא על כל הסובבים אותו לטובה ולברכה, וכהיא דקאמר רבן יוחנן בן זכאי על רבי יהושע בן חנניה תלמידו ושיברו ב-"אשרי וילדותו" וכפי שידוע לכולם ומביא זאת רבינו עובדיה מברטנורא זצ"ל בפירושו שם, שאמו של רבי יהושע היתה מחזרת על כל בתי מדרשות שבעירא ואומרת להם בבקשה מכם בקשו רחמים על העובר הזה שבמעני שיהיה חכם ומיום שנולד לא הוציאה ערשתו מבית המדרש כדי שלא יכנסו באזניו אלא דברי תורה.

וכן קאמר רבי חנינא חמין ושמן שסכתני אמי בילדותי הן עמדו לי בעת זקנותי (חולין כד:) ועוד ראיות רבות לזה מדברי רז"ל.

ועוד נלמד בס"ד מהא"י עניינא חובת ההודאה והכרת הטוב שתהא לנו כלפי בוראנו יתברך שמו וכפי שמבטאים אנו זאת בברכת "מודים אנחנו לך" שבתפילת שמונה עשרה ו-ב' הביאורים בזה, א. מודים אנחנו לך שאתה הוא ה' וכי צור חיינו מגן ישענו וכי ע"כ אנו מודים על הכל. ב. מודים אנחנו בכך שרק אתה הוא אלהינו וכי ואין עוד בלתיך.

ומעתה אחים אהובים! כל זמן ועדין אנו בגדר חיים אזי נדע להודות ונשתדל בכך מאוד בבחינת "וכל החיים יודוך סלה" ודבר זה חיוב גמור הוא בין הדברים שבין אדם למקום ובין דברים הנוהגים בין אדם לחבירו של המכיר טובה לחבירו כמכיר טובה למקום הוא.

וע"כ חובה קדושה היא שניתן בס"ד אל ליבנו ביתר שאת כוונת הברכות והתפילות בשופכנו שיחנו לפני בוראנו, ולפחות חובת ההשתדלות עלינו מוטלת והי יעזרנו שנזכה ליתן הודאה לשמו הגדול בצורה הראויה ובאופן הטוב ביותר שניתן בס"ד, אכ"ר.

מחידושי רבותינו

ויצא יעקב (בראשית כה, ז).

המדרש דלהלן הובא בכמה מספרי תימן 'מדרש החפ"י, 'אור האפילה' על פסוק ויצא יעקב' בשינוי לשון. אך העדפנו להביא את לשון ה'מדרש הגדול' למהר"ד עדני זצ"ל שהביאו על פסוק 'על נשיו בסוף הפרשה הקודמת, כי הוא פרט וביאר יותר, וז"ל:

'בפשע שפתים מוקש רע' (משלי יב, ג). אלו שפתים שנטלו עצה רעה עשו וישמעאל, דכתיב וילך עשו אל ישמעאל'. הלך לו אצל ישמעאל ואמר לו, אין אתה רואה כשם שעשה לך אביך נתן את כל אשר לו ליצחק אחיך והוציאך ריקם כך אבי מבקש לעשות בי, אלא עמוד הרוג לאחיך ואני אעמוד ואהרוג לאחי ואנו יורשין כל העולם. אמר לו ישמעאל, עד שאתה אומר לי שאהרוג את אביך הרוג אתה אותו. אמר לו עשו, מצינו שהרג אדם לאחיו, קין הרג את הבל, אבל לא מצינו שהרג אדם לאביו. ועשו חישב בלבו לומר, הוא הורג לאבי ואני הורג לאחי ואחר כך אני יושב עליו בדיו ואהרגו כשהרג את אבי ואני יורש שתי ירושות לעצמי, הוי 'פשע שפתים' שלעשו וישמעאל 'מוקש רע'. אמר ר' איבו ניגף נביות באותו הלילה. ויש אומרים מת ישמעאל באותו הפרק והשיאה נביות דכתיב 'אחות נביות'. ויצא מצרה צדיק' (משלי שם). ויבא רשע תחתיו (שם יא, ח). שיצא הצדיק בשלום דכתיב ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה'. הרחמן יוציאנו מצרה לרווחה. כן יאמר בעל הרחמים.

פניני הלכה

המשך מהעמוד הראשון

וראה בענין הישאל אדם שאלות ממלך בשר ודם וגופו מתנועע כנוע עצי היער מפני רוח. והנסיון מוכיח זה שהנענע ממעט הכוונה. גם הרב מעשה רוקח כתב דמנהג העולם שלא להתנועע כלל עיני שם: אי"ה. שמעתי, מעשה היה בבית הכנסת של-זקני עדתינו שהתפלל עמם אחד מבחורי הישיבות והתנועע בעת תפילת העמידה. הדבר גרם לביטול הכוונה בתפילה לאחד הזקנים שהיה סמוך לו עד שהוצרך לזוז באמצע תפילתו להעמיד את הבחור לבל יתנועע.

לרפואת
יחיא בן שלום
בתוך שכחע"י

לזש"ק
שלום בן יעקב
ומירב טליה בת מנשה

לזש"ק
תומר ישראל בן יעקב
ואודליה בת מנשה

בדרכיהם אתהלך...

כל ישראל ערבים

לרפואת
יוסף בן יחיא
בתוך שכחע"י

מהליכות אבותינו

אין מלמדו את האשה תורה

מובא במדרש תנחומא (פרשת חיי שרה) וז"ל: ...אָשֶׁת חֵיל עֵטְרַת בְּעֵלָה (משלי יב, ד), זֶה אֲבָרְהָם שְׁהָיָה מְקוֹנֵן עַל שָׂרָה. מִה פְּתִיב לְמַעַלָּה מִן הָעֵנִי, וְתָמַת שָׂרָה וְגו'. הִתְחִיל אֲבָרְהָם לְבָכּוֹת עָלֶיהָ וְלֹמַר, 'אִשֶׁת חֵיל מִי יִמְצֵא' וכו', וְתִקַּם בְּעוֹד לְיָלֵה, אֵימְתִי? וַיִּשְׁכַּם אֲבָרְהָם בְּבֶקְרִי.

למדנו שהשכימה שרה מאברהם שהרי שרה קמה בלילה ואילו אברהם השכים בבוקר.

אמותינו הצדיקות היו משכימות קום לבעליהן ומכינות להם מאכל ומשתה טרם ילכו ללמוד ולהתפלל בבית הכנסת. ודבר זה היה נותן כח חשק ורצון לבעל למלאכת שמים. וכן ערך התורה והתפילה בעיני הילדים גדל, כאשר הם רואים כמה אמם טורחת לדברי קדושה.

וממילא אם הן כבר ערות מוקדם, יש להן די פנאי להכין את כל המאכלים והדברים הדרושים לבעליהן עוד קודם שובם מבית הכנסת, וחייהם היו מסודרים להפליא ללא לחץ ריב ומדנים.

נוסף לזאת כתב הרלב"ג על פסוק 'ותקם בעוד לילה', וז"ל: **בחריצות חריצות לתת טרף לביתה וחוק לנערותיה להעמיד בריאות הגוף כי בו יעמוד בריאות הנפש** וכו'.

ומזה בין נבין מדוע הדור הקודם היו הנשים חזקות ובריאות הן בגוף והן בנפש.

ואעלה רק את אשר מעט חוייתי אני בעצמי בהיותי נער, בהיותנו נערים כשהיינו שוהים אצל זקנתי (סבתי) אם אימי ע"ה בחופשות, היא היתה מעירה אותנו בבקר השכם קודם השעה חמש כשעדיין חושך גדול, שנתפלל במנין של השעה חמש. ועל אף שהיינו אומרים לה שיש עוד מנין יותר מאוחר, לא היתה מוזרת, אלא אומרת צריכים להתפלל עכשיו, תנצב"ה.

משפחת חריוזי מעיר 'ראח'י במערב צעדה נפטרו עליהם הוריהם ונשאר חמשת ילדיהם יתומים. ומכיון שהתייתמו משני הוריהם נגזרה גזירה ע"י האימאם יחיא, לקחת את כולם לאסלאם, כי כן כתוב בדת של המוסלמים שכל יהודי שמתיתם מהוריו מצוה להכניסו לדתם ב"מ. שוטרי מרכז 'אלקלעה' באו והודיעו לאח הגדול יוסף שעוד מעט יגיעו שליחי האימאם ויקחו את חמשת אחיו היתומים לאימאם לאסלאם. כשהוברר לו כי שליחי האימאם יגיעו בקרוב, שם נפשו בכפו, לקח את כל האחים, ובאישון לילה הבריח אותם דרך ההרים, דרך לא דרך.

דבר העניין הגיע לידיעת משפחת הרב עובדיה יעבץ אשר התגוררו בעיר צעדה, ע"י שליח סודי. משפחת יעבץ הורו ליוסף לבוא אל העיר "אחמא", אל ביתו של השר עבדאללה בן עלי מנאע, שהיה נחשב בעיני משפחת יעבץ לאחד מחסידי אומות העולם, שפעמים רבות ארח אותם בביתו כחלק מאנשיו ומבני משפחתו, מבלי הסתייגות כל שהיא. ואף היה עשיר אדיר ובעל שם עולמי באזור הצפון, ואין מי שימרה את פיו אפילו גדולי המלכות. ע"כ הורו ליוסף שילך יחד עם אחיו הקטנים אליו, ויעצו לו לתקוע מסמר בדלת הכניסה, עד שיורשה ע"י השר להיכנס אליו. יוסף אכן הקשיב לדבריהם ועשה כאשר הורו לו תקע מסמר בדלת הכניסה ולאחר זמן הורשה להיכנס לשר. עוד קודם בואו של יוסף לשר, מסרו הרב עובדיה יעבץ ואחיו חבקוק, הסבר מפורט לשר בעניין. השר שכיבד מאוד את הרב יעבץ ואף הבטיח להם שלא יאונה ליתומים שום דבר רע, וגם האוכל שלהם יהיה אוכל כשר לפי היהדות. אך הוא הזהירם לבל יודע הדבר לשום אדם, שכן יחשב לו הדבר כמורד במלכות ובאסלאם. משהגיעו היתומים הוא הכניס אותם לדירה מיוחדת אצלו, ופרס חסותו עליהם.

לאחר שיוסף, בכור האחים, חזר לביתו, פגש הוא שם חבורת שוטרים שהמתינה לו, והללו (כמקובל בתימן) אוכלים ושותים על חשבוננו, מאז שברח עם אחיו היתומים. כשהגיע לקחו אותו לשופט "אלקלעה", וזה צויה מיד לאוסרו בצינוק, ולהאכילו לחם צר ומים לחץ. משנודע הדבר למשפחת יעבץ, שלחו לו דברי עידוד וחיוזוק, עד שישקיף וירא ה' משמים.

עברו מספר חודשים, ויוסף מחזיק מעמד בעזה"י. כיוון שחששו משפחת יעבץ לחייו, קיימו התייעצות סודית על המשך הפעילות, ובכלל זה נפגשו עם השר. השר יעץ להם להוציא את הילדים מתחת חסותו, ולהבריחם לעיר 'אמלח' אשר במזרח. הזדרזה משפחת יעבץ בעניין והילדים הועברו לשם ונמסרו לידי משפחת "הארון".

הילדים היו מעתה בטוחים, אך אחיהם יוסף נשאר בעיניים קשים מאוד, והיה חשש כבר לחייו. על כן יעץ הרב עובדיה יעבץ לאחיו ולאנשי סודם, כי יפנה הוא למושל צפון תימן, האיש היקר מחמד בן אחסן אלאודעי. החברים האיצו ברב לעשות כן, הן מחמת זאת שידעו כי האיש אוהב אדם וישר דרך, והן מחמת שידעו כי מעמדו רם ונשא מאד. ואכן פנה הרב אליו וביקש ממנו להורות להעביר את יוסף מבית סוהר 'אלקלעה' לבית הסוהר המרכזי, 'אליסינארה'. המושל נאות לדבריו ועשה כן. כשנודע לרב ולאנשיו כי יוסף בדרך, יצאו לקראתו, ואמרו לו כי שחרורו בעזה"י קרוב. ליוו אותו עד לבית הסוהר, ומיד אחר כך מיהרו לרכוש עבורו מזון ושתיה. ובכל שבוע בקרו אצלו פעמיים, היות והמרחק ביניהם ובין בית הסוהר זה כארבע שעות הליכה.

לאחר כשני חודשי מאסר נוספים ליוסף, פנו שוב הרב ואנשיו למושל מחמד אלאודעי, ובקשוהו לערוך משפט אצל שופט מתחת ידו, כדי לפסוק דין בענין יוסף. המושל נענה והורה לשופט 'מחמד אל צילמי' לדון בענין זה מיד. הוא הזמין את יוסף ואת הרב ואנשיו, בדיון ראשון.

כששאל השופט את יוסף היכן אחיו? השיב, 'אינני יודע, אבדו לי חמשה אחים בצואר האסלאם'. שאלהו השופט, האם יש לך אדם ערב לשחרורך? קפץ הרב עובדיה יעבץ והציג את אחיו חבקוק להיות ערב. השופט נאות לזאת ויוסף השתחרר בעזה"י וחזר לארצו בריא ושלם.

(יהודי צעדה וסביבותיה עמ' 95)

אתחננו לישון

הַשְּׂמֵנָאִי – ז"ל מהרי"ץ ב'עץ חיים' (ח"א עמ' קסא): 'לי שררה וגדולה מן יאתיו חשמנים וכו', לא שהוא שם חניכה (ב"י ב' א"ח). ואולי מפני זה כתב הפר"ח לגרוס האל"ף בחירוק והוא נכון ע"פ הדקדוק דברבים אתה אומר חשמונים ובנפרד חשמונאי, כי היו"ד נספת כיו"ד הישראלי ראובני וכו'. אלא שהנוסח השגור בפי הכל וגם בתכאלי"ל ניקדוהו הנו"ן בפת"ח. ולפע"ד אולי שהם סוברים דמלת חשמונאי לא לי גדולה היא אלא שם בפני עצמו והיא חניכות וכינוי. ושוב מצאתי להרד"א שכתב יחנן המכונה חשמונאי, ע"כ. או שהיו לו שני שמות יחנן וחשמונאי דא"א דלא היה שם הכהן הגדול הזה מפורסם בניקודו, ובדאי מסורת הקריאה בידינו עמו שהיה באמת.

לעילוי נשמת

חיים בן יחיא נהרי ז"ל, אוריאל אהרן בן אליהו פרץ ז"ל, דוד בן סעיד בשארי ז"ל, יפה בת יחיא נהרי ע"ה, תנצב"ה

לרפואת

זכריה בן סעדיה
בתוך שכחע"י

תפארת בנים

זכו בשעונוי יד מוחשב במבצע
'הזמן עובר ואינו חוזר'
 התלמידים היקרים
 אביעד עוזירי נ"י אמיתי כלף נ"י
 אביתר לוי נ"י אליה אברהם נ"י
 שילה שלום נ"י שלמה טסה נ"י
 יה"ר שיזכו להמשיך להיות תמיד מן
 הראשונים לכל דבר שבקדושה, אכ"ר

תלמידי כיתה ג' סיימו
 בס"ד שלושה פרשיות
 במדבר, נא בהעלותך
 ואף ערכו סעודת סיום
 לרגל שמחתם. יהא רעוא
 שיזכו לסיים את כל התורה
 מהחל עד גמירא, אכ"ר

תלמידי כיתה
 א' בתפילת ר"ח
 כסלו ובכיבוד
 לכבודו של יום

מקפידים בשמירת הזמנים ומרויחים כפי יומם!

ניתן להקדיש את העלון
 להצלחת, לרפואת, לעילוי נשמת.
 לפרטים במזכירות הת"ת: 03-9097022

חכמי תימן

הרב מאיר ב"ר ישראל עובדי
 נולד בצנעא בשנת תרע"ו.
 תלמיד הרב סעדיה עוזירי,
 בבית מדרשו הנודע
 "אלאוסטא". חתנו של הרב
 הראשי לתימן מארי יחיא יצחק
 הלוי. מלאכתו מלאכת שמים
 סופר סת"ם. ראש בית הכנסת
 אלחנאגי בתימן.
 עלה לארץ ישראל בשנת
 תשי"ט. למד בירושלים בישיבת
 "שערי ציון" בראשות הרב ב"צ
 עוזיאל. נתמנה כרב העיר
 גדרה.
 עוד עליו נמצא בקובץ "זכרון
 עולם" שיצ"ל במלאת שלשים
 לפטירתו.

נפטר בגדרה בט"ז
 שבט תשנ"ה

התודה...

למשפחת **דמרי** היקרה
 רמת המעלה
 על עזרתם הרבה ועדבתם
 הברוכה אשר משמחת
 תשב"ד וזאת בעוסף לפרגון
 הרב אשר נתן ועוסך כח
 לשומעים
 יה"ר שתחול

הברכה...

במעשה ידיהם ויראן ברכה
 בכל אשר להם, ויוצו לראות
 כל יוצאי חלציהם הולכים
 בדרכים טובים כאבותינו
 הקדושים, אכ"ר

הערות, הארות ותשובות לחידות
 ניתן לשלוח לפקס: 03-9130009
 או במייל:
 Nahari@enativ.com